

Amsterdamse Innovatie Motor

Good Practice Guide

Duurzame Innovaties in de Amsterdamse regio

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	7
Energie	8
Water	12
ICT	16
Design	20
Mobiliteit	24
Afval	28
Bouwen	32
Onderwijs en Onderzoek	36
Internationale instituten	40
Een totaal..	44
Amsterdamse Innovatie Motor	47
Webtips	48

Uitgave: Amsterdamse Innovatie Motor

Datum: Duurzaamheidsweek Amsterdam juni 2008

Idee en begeleiding: Amsterdamse Innovatie Motor

Hoofdredactie: Jan Bom, P+ People Planet Profit

Eindredactie: Astrid van Unen, P+ People Planet Profit; Amsterdamse Innovatie Motor

Vormgeving: Tineke Kooistra, dsgn.frm.amsterdam

Fotografie: Mischa Keijser

Druk: Koninklijke drukkerij Callenbach, Nijkerk

Papier: Symbol Freelife Satin

Voorwoord

Bewijsbaar goed

Duurzaamheid leidt tot innovatie. Dat is een stelling die Amsterdam in de praktijk bewijst met de week van Amsterdam Duurzaam. De klimaatproblemen van vandaag vragen dringend om vindingen, om nieuwe processen, om een versnelling.

De Metropoolregio Amsterdam is die uitdaging aangegaan, zonder enig voorbehoud. De eerste praktijkvoorbeelden zijn er al, gefundeerd op de drie pijlers van duurzaamheid – People, Planet en Profit. Daardoor ontstaat een gezonde balans tussen sociaal beleid, het milieu en economische voorspoed. In de volle breedte laten wij in deze bundeling Duurzame Innovaties de maatschappelijke bijdrage zien van een kleine veertig bedrijven, overheden, maatschappelijke instellingen en universiteiten uit de Amsterdamse regio.

Het is een eerste greep, een selectie van opvallende, duurzame producten en diensten die de aandacht van de wereld verdienen. Voorbeelden die de fase van idee en vergadertafel al lang achter zich hebben gelaten, fotografeerbaar zijn, tastbaar, bewijsbaar goed.

Er zit nog heel veel meer aan te komen. Met haar sterke kennisinfrastructuur beschikt Amsterdam over een belangrijk concurrentievoordeel. Dankzij de samenwerking en de kennisuitwisseling tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheid wordt dit voordeel steeds beter benut. De Amsterdamse Innovatie Motor dient hierbij als platform, als aanjager, als stimulator.

In Amsterdam komen, aangejaagd door onze duurzaamheidsmissie wetenschap, ondernemerschap en creatief denken samen tot 'The Amsterdam Knowledge Capital'.

Ik hoop dat deze eerste verzameling van *Good Practices* in dit boek u stimuleert en enthousiasmeert. We wonen en werken in een stad waar we allemaal trots op mogen zijn.

Job Cohen
Burgemeester van Amsterdam

Inleiding

Duurzaamheid is geen sector op zich, maar een noodzaak voor alle bedrijfssectoren.

Het zoeken naar en vinden van oplossingen die bijdragen aan het verduurzamen van de bedrijfsvoering zijn cruciaal. Innovatie en kennis zijn sleutelbegrippen hierbij. Duurzaamheid is één van de belangrijkste speerpunten van de Amsterdamse Innovatie Motor.

Zowel het bedrijfsleven als de kennisinstellingen als de overheid beseffen dit steeds meer, wat leidt tot vele nieuwe initiatieven op het gebied van duurzame innovatie.

Deze Good Practice Guide is een greep uit de vele duurzame innovaties. Het geeft een eerste beeld van wat er allemaal ontwikkeld en uitgevoerd wordt op het gebied van duurzame innovatie in de Amsterdamse regio. Overigens zonder hierbij volledig te willen en te kunnen zijn.

De innovaties worden per hoofdstuk zoveel mogelijk beschreven vanuit een de sociale, milieutechnische en economische kant; ofwel volgens de drie pijlers van duurzaamheid: People, Planet en Profit.

Tijdens de week van Amsterdam Duurzaam kunnen het bedrijfsleven, de kennisinstellingen en de gemeente Amsterdam laten zien wat zij doen op het gebied van duurzaamheid. Ze geven inzicht in de manier waarop zij met duurzaamheid omgaan en wat dat kan betekenen voor de samenleving en daarmee ook voor onze lifestyle.

De voorbeelden in deze Good Practice Guide maken het mogelijk dat we de kennis en innovatie kunnen verspreiden en waar mogelijk kunnen verbeteren en aanscherpen. Uiteraard willen we hiermee ook anderen inspireren, zodat meer innovaties en kennis leiden tot een duurzame en leefbare samenleving met meer duurzame bedrijvigheid in onze regio.

Energie

Energie besparen. En daardoor ook de uitstoot van het broeikasgas CO₂ verminderen. Amsterdam biedt zowel onderdak aan pionierende starters als aan het innovatieve laboratorium van wereldspeler Shell.

Bij Shell gaat het onderzoek naar het verder verbeteren van katalysatoren nog steeds door.

Startplek voor ondernemers in energie

Innovatie: **New Energy Docks: een startende ondernemer op het gebied van energie die direct duurzaam wil opereren, kan in Amsterdam-Noord goedkoop een werkplek huren.**

People: Een bedrijfsverzamelgebouw biedt jonge ondernemers de mogelijkheid zich enigszins beschermd te ontwikkelen. New Energy Docks biedt voor weinig huur een complete werkplek, telefoon, draadloos netwerk en managementondersteuning. Elke donderdag ontmoeten de ondernemers elkaar op bijeenkomsten. De bijeenkomsten worden gebruikt om te netwerken, ervaringen uit te wisselen, maar ook om opdrachten aan elkaar door te geven.

Planet: De doelgroep van ondernemers komt uit de energie- en de mobiliteitssector. Uit de lijst van huurders blijkt dat alle huurders zich inzetten voor energiebesparing en nieuwe, innovatieve oplossingen aanbieden.

Profit: De huurprijs van New Energy Docks is laag. Starters kunnen in dit bedrijfsverzamelgebouw al voor tweehonderd euro per maand terecht. Gevestigde ondernemers betalen 250 euro per maand voor een *fullservice* arrangement.

Wie: New Energy Docks is de naam waaronder de Stichting Kennisoever Duurzaamheid activiteiten uitvoert. New Energy Docks bestaat uit een ondernemend kenniscentrum (Dock 01) en een *business incubator* (Dock 02). Het kenniscentrum initieert *partnerships* voor projecten op het gebied van duurzame ontwikkeling. De *business incubator* geeft jonge, innovatieve bedrijven op het gebied van duurzame energie en mobiliteit de kans zich te ontwikkelen. New Energy Docks is gevestigd in de Buiksloterham aan de noordoever van het IJ.

www.newenergydocks.nl; aart.vanhatten@newenergydocks.nl

Duizenden persoonlijke energieadviezen

Innovatie: **Step2Save: Door gratis persoonlijk energieadvies van werkzoekende jongeren realiseren Amsterdamse huurders een vermindering op de energierekening van gemiddeld zeventig euro per huishouden per jaar.**

People: Een team van vroegtijdige schoolverlaters, jongeren zonder diploma, geeft energiebesparingstips. Ze zijn speciaal voor dit project opgeleid en zetten zo een stap op weg naar een nieuwe loopbaan.

Planet: Door huurders te wijzen op besparingsmogelijkheden weet elk huishouden gemiddeld tweehonderd kilogram aan CO₂-uitstoot te besparen.

Profit: Door de verwarming een graad lager te zetten, bespaart een gemiddeld huishouden al 5 procent op de energierekening. In oude huizen verdwijnt er door kieren en spleten een kwart van de warmte, wat voorkomen kan worden door tochtstrips of doeken. Spaarlampen verbruiken vijf keer minder energie. Ook door het uitschakelen van opladers en apparaten met een stand-by-instelling is een forse besparing op energiekosten te realiseren. Zelfs het koken met deksels op de pan is merkbaar in de nota.

Wie: Step2Save is een Amsterdams samenwerkingsproject van energiebedrijf Nuon, gemeente Amsterdam, woningcorporaties Ymere en Far West. Het project is in september 2007 van start gegaan. Inmiddels hebben vijfduizend huurders in verschillende stadsdelen advies gekregen, maar ook een gratis energiebox vol handige energiebesparende artikelen.

www.step2save.nl; nicole.de.vries@nuon.com; p.vd.laan@ymere.nl

Gas-To-Liquids brandstof (GTL)

Innovatie: **Shell maakt uit aardgas een schone brandstof die kan worden gebruikt in dieselmotoren.**

People: In het najaar 2007 is de GTL Fuel toegepast in de TESO veerboot Dokter Wagemaker van Den Helder naar Texel. Het brandstofgebruik en de emissie van CO₂ namen met bijna 4 procent af, dus het is energiezuiniger en beter voor het klimaat. Ook verminderde de geluidsemissie met drie decibel. Deze forse reductie maakt het werken in de machinekamer gezonder en plezieriger.

Planet: De proef met honderdduizend liter GTL Fuel in de Caterpillar motor van Pon Power heeft aangetoond dat de emissies sterk afnemen: 9 procent minder stikstofoxiden, 21 procent minder roet en 74 procent minder zwaveloxiden ten opzichte van gewone gewone gasolie. Bovendien is GTL Fuel biologisch afbreekbaar. Dit zijn belangrijke verbeteringen voor dichtbevolkte gebieden en regio's met grote ecologische waarde, zoals de Waddenzee.

Profit: GTL Fuel draagt bij aan leveringszekerheid als vervanger van olieproducten en maakt deel uit van dezelfde technologie familie als BTL (biomass-to-liquids). Vanaf 2010 komt meer GTL Fuel beschikbaar wanneer Shell's nieuwe fabriek in Qatar in bedrijf komt. Europa is een grote dieselmarkt met veel dichtbevolkte regio's, zoals de Randstad. Auto's en schepen hoeven niet te worden aangepast om GTL Fuel te kunnen gebruiken. Maar als de motoren speciaal op GTL Fuel worden afgesteld, kunnen nog betere resultaten worden geboekt.

Wie: Het proces is ontwikkeld in het Shell laboratorium in Amsterdam. In dit laboratorium wordt onderzoek gedaan naar verbetering van bestaande processen en producten op het gebied van aardolie, aardgas, chemie en duurzame energie. Ook worden er nieuwe technologieën ontwikkeld voor duurzame producten en processen.

www.shell.com/fuels; ewald.breunesse@shell.com

Water

Amsterdam is ondenkbaar zonder water, zonder grachten, zonder havens. Maar wie weet dat drinkwater gezuiverd is met ultraviolet licht? Dat jonge uitvinders een apparaatje maken om veel te lange douchebeurten te verkorten?

Bij Waternet en PWN begint de waterzuivering in de duinen, waar uit het IJsselmeer opgepompt water tot veertig meter diepte zakt.

Snel water en elektriciteitsgebruik meten

Innovatie: **Innovaders: producten die consumenten inzicht geven in het eigen water- en energiegebruik en daardoor een positieve gedragsverandering stimuleren.**

People: Bewustwording en gedragsverandering zijn van groot belang om te komen tot een duurzame wereld. De Drupple meet het watergebruik onder de douche en de Wattcher het totale energiegebruik in huis. De aantrekkelijk vormgegeven producten prikkelen consumenten om tot besparingen te komen. Kan ik met minder water douchen dan de zestig tot tachtig liter die nu gemiddeld een douchebeurt kost?

Planet: De Wattcher en de Drupple helpen mensen te besparen op energie en water tot zo'n 10 tot 20 procent. Ook stimuleert een beter inzicht in het verbruik ander aankoopgedrag bij vervanging van apparaten of installaties: het voordeel van energiezuinige aankopen wordt direct duidelijk door de meting. De Wattcher geeft na een wasbeurt al aan hoeveel zuiniger de nieuwe wasmachine draait ten opzichte van de oude.

Profit: Winst voor alle partijen: voor de consument, voor de tussenhandel (energiebedrijven) en voor Innovaders zelf. Het business-model is sluitend. Financiering van de Wattcher is opgezet in samenwerking met Eneco Energie, die korting krijgt op de eerste series. Innovaders gebruikt de winst onder meer om nieuwe producten te realiseren.

Wie: Innovaders is een bedrijf dat zich richt op het bedenken en realiseren van duurzame innovaties. Innovaders ontwikkelt en introduceert nieuwe producten in eigen beheer en ondersteunt andere organisaties met advies en innovatiemanagement. Innovaders won met de Wattcher de Amsterdamse Innovatie Trofee 2007.

www.innovaders.nl; info@innovaders.nl

Van houthaven tot inspiratieplek

Innovatie: **Stadshaven Minerva: van verouderd havengebied tot authentiek bedrijventerrein.**

People: Stadshaven Minerva biedt een nieuw beeld van de relatie tussen de stad en de haven. Het gebied biedt ruimte voor creatieve ondernemers die zich willen vestigen op een authentieke plek waar het industriële erfgoed nog overal voelbaar is. Door het water en de kaden is er nog een ruig gevoel van Hollands Glorie. Die sfeer inspireert tot het ontwikkelen van onorthodoxe gebouwen en bedrijfsactiviteiten. Het gebied wordt ook aantrekkelijk gemaakt voor recreatie.

Planet: Minerva dient als natuurlijke buffer tussen de stedelijke omgeving aan de oostelijke kant en de grootschalige havenindustrie aan de westelijke kant, waardoor omwonenden minder overlast ervaren vanuit het havengebied. De haven valt binnen de milieuzone van Amsterdam, zodat er geen oude, vervuilende vrachtauto's meer mogen komen. Wel is er nu openbaar vervoer.

Profit: Stadshaven Minerva is een bedrijventerrein in transformatie. Vroeger was de Minervahaven het centrum van de Amsterdamse houthavenactiviteiten, maar de overslag van hout in dit gebied wordt steeds minder. De laatste jaren vestigen steeds meer creatieve ondernemers zich in het gebied waardoor er nog steeds veel bedrijvigheid is.

Wie: In 2005 is Haven Amsterdam, in samenwerking met de Dienst Ruimtelijke Ordening, Dienst Milieu- en Bouwtoezicht en Economische Zaken gestart de Stadshaven Minerva te revitaliseren tot een hoogwaardig stedelijk bedrijventerrein. In 2007 is het herstructureringsplan door de raad vastgesteld en is een uitvoeringskrediet toegekend. In 2008 is gestart met de uitvoering.

www.stadshavenminerva.nl; pito.dingemans@portofamsterdam.nl

Drinkwater zuiveren met ultraviolet licht

Innovatie: **Water wordt door Waternet en door PWN gereinigd met ultraviolet licht.**

People: Zowel drinkwaterbedrijf Waternet als PWN ontvangen scholen, waar leerlingen zien hoe opgepompt water een duinmeer vormt, waarna het water veertig meter diep zakt en zo op een natuurlijke manier wordt gereinigd. Kinderen leren hoe kostbaar water feitelijk is.

Planet: Waternet gebruikt ultraviolet licht voor het schoonmaken van het drinkwater van de Amsterdammers, afkomstig uit de Amsterdamse waterleidingduinen. Waterleidingbedrijf Waternet is feitelijk ook een natuurbeheerder, door de verantwoordelijkheid voor het beheer van de waterleidingduinen. Ook PWN gebruikt in het productiebedrijf in Andijk geen chemische middelen om water uit het IJsselmeer geschikt te maken voor drinkwater. Door het gebruik van ultraviolet licht worden micro-organismen als pesticiden, herbiciden en bacteriën en virussen gedood.

Profit: Drinkwater uit de kraan is vele tientallen malen minder milieubelastend dan flesjes bronwater. Het is schoner en nog veel goedkoper ook.

Wie: In Amsterdam-stad verzorgt Waternet zowel de drinkwatervoorziening als ook de riolering. Het is het eerste bedrijf in Nederland dat voor de hele watercyclus zorgt. Waternet verzorgt daarom ook het onderhoud van sloten, plassen en meren.

PWN is het Waterleidingbedrijf Noord-Holland. Jaarlijks levert PWN ruim honderd miljoen kubieke meter drinkwater aan ruim 700 duizend aansluitingen in de provincie Noord-Holland.

www.waternet.nl, www.pwn.nl; boekingsbureau@pwn.nl

ICT

Zes procent van het totale energieverbruik gaat naar de ICT-sector van de regio Amsterdam. Maar high-tech is tegelijkertijd een van de belangrijkste innovatieve krachten om tot enorme besparingen te komen.

IBM weet het energiegebruik in het gigantische datawarehouse in Amsterdam vierduizend keer efficiënter te maken door met water te koelen.

Connected Urban Development

Innovatie: De samenwerking tussen Cisco en Amsterdam is een initiatief om met slimme ICT-oplossingen het CO₂-gebruik van de stad terug te dringen.

People: Connected Urban Development wil van Amsterdam een gezondere stad om te wonen en te werken maken, door middel van technische hulpmiddelen:

- Er wordt een Personal Travel Assistent ontwikkeld, een informatieprogramma dat reizigers op willekeurige apparaten kunnen raadplegen. Automobilisten, treinreizigers, fietsers en wandelaars kunnen straks hun mobiele telefoon raadplegen om te zien waar er files staan of wat de kortste route is. Tegelijkertijd zien ze wat hun CO₂-uitstoot is.
- In het project Green IT komen grote IT-firma's in de regio Amsterdam samen, een groep van veertig bedrijven. De inzet: samen het hoge energieverbruik door de IT-sector in Amsterdam omlaag brengen.
- De Smart Work Centres zijn flexibele professionele werkplekken buiten het centrum van de stad, bijvoorbeeld op plaatsen waar de file begint. Er kan gewerkt worden, vergaderd en gegeten. Cisco doneert de eerste twee TelePresence Units voor het organiseren van teleconferenties.

Planet: De samenwerking is grensoverschrijdend; door de internationale uitwisseling kunnen wereldsteden profiteren van elkaars ervaringen.

Profit: Elke oplossing krijgt de vorm van een *businesscase*, de beste garantie dat een project schaalbaar en repliceerbaar is.

Wie: Cisco telt wereldwijd meer dan 63 duizend medewerkers, met een Nederlands hoofdkantoor in Amsterdam-Zuidoost. Cisco is wereldwijd marktleider op het gebied van netwerkoplossingen. Connected Urban Development maakt als project deel uit van het Clinton Global Initiative, waar steden als San Francisco en Seoul aan deelnemen, maar ook Shanghai, New Delhi en Rio de Janeiro.

www.connectedurbandevelopment.org; pboorsma@cisco.com

Een uurtje vergaderen met Shanghai

Innovatie: HP heeft zo'n vijftig teleconference-kamers over de hele wereld geplaatst, die het gevoel geven dat je toch met elkaar aan dezelfde vergadertafel zit.

People: Het nieuwe Halo Collaboration Center is beschikbaar voor twee of vier personen. Het model kan in verschillende ruimtes geplaatst worden, zoals een kantoorkamer of een vergaderzaal. De kantoren hebben over de gehele wereld dezelfde achterwanden, zodat iedereen het gevoel krijgt in dezelfde ruimte te vergaderen, ook al zitten de deelnemers tienduizenden kilometers van elkaar verwijderd. De televergadercentra zijn te huur voor klanten.

Planet: De besparingen op milieubelasting zijn enorm. Voor een middagje vergaderen hoeft er niet meer gevlogen te worden, wat veel luchtvervuiling voorkomt. Halo is efficiënt en draagt substantieel bij aan het streven van het bedrijf om de CO₂-uitstootdoelstelling van 2010 (25 procent minder ten opzichte van 2005) te bereiken.

Profit: HP Halo is een specifiek netwerk, 24 uur en zeven dagen per week beschikbaar, zonder waarneembare vertraging in geluid, beeld en akoestiek. Vergadertijgers besparen er veel tijd mee. Multinationals kunnen over de hele wereld met elkaar zaken doen vanuit het eigen werkadres. Geen urenlange vluchten, dus ook geen vlieggkosten meer. Overnachtingen zijn eveneens overbodig. Iedereen kan thuis eten, zodat dinerkosten voor andere doelen kunnen worden gebruikt.

Wie: HP heeft het Halo Collaboration Center ontwikkeld in samenwerking met DreamWorks Animation en voegt waarde toe aan het al bestaande Halo portfolio, waar ook de HP Halo Collaboration Studio (tot zes personen, waar met maximaal vier conferentieruimtes tegelijk worden vergaderd) deel van uit maakt.

www.hp.nl/halo; hans.vandenbroek@hp.com

Data Center met watergekoelde servers

Innovatie: IBM ontwikkelde een Data Center voor gegevensopslag met servers die vierduizend keer efficiënter zijn door waterkoeling.

People: Zorgen dat aandacht voor het energieverbruik binnen een Data Center onderdeel wordt van het dagelijkse denken en doen van de mensen die verantwoordelijk zijn voor Facilities en ICT-medewerkers.

Planet: Vooral bij de wat oudere Data Centers, waar nog niet veel aandacht geweest is voor het efficiënter inrichten, zijn besparingen op het energieverbruik te bereiken tussen de 50 tot 70 procent.

Profit: Deze investeringen verdienen zichzelf vaak al binnen een of twee jaar terug. Niet alleen in besparing van energiekosten, maar het optimaliseren van het Data Center levert ook besparingen op in de kosten van hardware, software en beheer. In het project Big Green, waar IBM de eigen Data Centers onder handen neemt, is gecaluleerd dat voor elke euro energiebesparing meer dan vijf euro aan overige besparingen wordt gerealiseerd. Het project dat verantwoordelijk is voor de server consolidatie (waar onder andere 3900 Unix/Linux servers naar zeventien *mainframes* worden gemigreerd) levert IBM in totaal naar schatting een paar honderd miljoen dollar aan besparingen op, gemeten over een periode van vijf jaar. In het Project Big Green wordt daarom voor één miljard dollar geïnvesteerd aan het (verder) ontwikkelen van groene producten en diensten en de vergroening van de eigen organisatie.

Wie: IBM is het grootste bedrijf op het gebied van informatietechnologie ter wereld, en al tachtig jaar toonaangevend bij ondersteuning van innovaties voor het bedrijfsleven. IBM is wereldwijd actief bij de levering van geavanceerde informatietechnologie. IBM Nederland, een van de ondernemingen binnen IBM Corporation, is meer dan zestig jaar in Nederland werkzaam als leverancier en dienstverlener op het gebied van informatie- en communicatietechnologie.

www.ibm.com/nl; graaffvd@nl.ibm.com

Design

Dutch Design is wereldvermaard.
Amsterdam geldt als een broedplaats van creatief talent, dat elkaar in de stad opzoekt, stimuleert, inspireert. Dat gaat ook op voor duurzame designers, die zelfs afval opwaarderen tot kostbare kwaliteitsproducten.

Tuttobene presenteert duurzaam Nederlands Design in oude Amsterdamse pakhuizen, maar ook in Milaan.

Brillenkoker van limonadepak

Innovatie: Latin Sisters Design Productions: buurtbewoners uit de hele wereld maken met elkaar van gewoon afval ongewoon design.

People: Latin Sisters kijken met een Zuidamerikaanse bril naar Nederland. Ze zien dat afval door de meeste Nederlanders wordt beschouwd als iets wat niet bij het leven hoort. Met hun projecten maken buurtbewoners van verschillende allochtone afkomst contact met elkaar door nieuw design te maken van dingen die anders worden weggegooid.

Planet: Ontwerpers veroorzaken bij elk nieuw ontwikkeld product opnieuw afval. Door uit te gaan van al bestaande materialen wordt er geen nieuw afval geproduceerd. Buurtbewoners verzamelen een week lang hun vuilnis en gaan dan met voorbeelden aan de slag. Een tas van chipzakken, een ketting met bedeltjes van zilverfolie of een brillenkoker van een limonadepak. De Latin Sisters noemen het 'desycling'.

Profit: De Latin Sisters gaan Desyclecentra inrichten, waar materialen en design te koop is, maar mensen elkaar ook kunnen ontmoeten. Afval krijgt op deze manier waarde. Dat mensen van verschillende afkomst met elkaar samen iets goeds maken, is niet in geld uit te drukken.

Wie: De Latin Sisters zijn de industrieel vormgever Gabriela Bustamente (Mexico) en architecte Caro Isern (Argentinië). Ze kwamen beiden in 2002 naar Nederland. Ze ontmoetten elkaar op een tentoonstelling over Latijns-Amerikaans design. Sinds 2006 werken ze samen en voeren hun projecten uit in opdracht van Amsterdamse stadsdelen als Oud-West, Geuzenveld-Sloterdijk en Slotermeer. Ze werken ook voor bedrijven als Maison de La France en Jora Vision.

www.lsdp.nl; sisters@lsdp.nl

Toptassen van autobanden

Innovatie: De Tubus collectie van KREJCI: stoere handgemaakte tassen en woonaccessoires uit gebruikte Amsterdamse binnenbanden.

People: KREJCI ontwikkelt alle ontwerpen in eigen beheer met inachtneming van de 'Ten Principles of the Global Compact' van de Verenigde Naties, richtlijnen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. De Tubus-collectie wordt in een sociale werkplaats gemaakt.

Planet: Oude binnenbanden werden voorheen niet hergebruikt, maar verbrand. KREJCI geeft binnenbanden een tweede leven en werkt ze op tot waardevol gebruiksvoorwerp.

Profit: Er is permanent meer vraag naar producten dan er voorraad is. In de afgelopen drie jaar is de omzet elk jaar meer dan verdubbeld. Voor KREJCI staan niet drie P's centraal, maar vijf. Het vult People, Planet en Profit aan met Politics and Pleasure.

Wie: 'KREJCI by Doreen Westphal' staat voor sterk en mooi design uit verantwoorde materialen als gebruikte binnenbanden en luchtbedden, oude printplaten en innovatieve, ecologische kunststoffen. Na de succesvolle presentatie van de Tubus-collectie op beurzen in Parijs, Milaan en Tokio zijn de producten nu over de hele wereld verkrijgbaar. De vraag is zelfs zo groot dat de aanvoer van binnenbanden op dit moment ontoereikend is. Om aan de vraag te voldoen en de ideologie achter de collectie te behouden, werkt het ontwerp bureau samen met Innovaders en Atis aan het opzetten van een groter recycleproject voor binnenbanden.

www.krejci.nl; contact@krejci.nl

Schemeren met een tuinslang

Innovatie: Tuttobene: een platform dat jonge ontwerpers met duurzaam materiaalgebruik een internationale presentatie geeft.

People: De sociale kant van Tuttobene richt zich op de wijze waarop de producten tot stand komen en stelt de vraag: 'Door wie wordt het product gemaakt en onder welke arbeidsomstandigheden?' Belangrijk is het verhaal dat een product kan vertellen, ofwel: het statement dat het design maakt.

Planet: In het ontwerp van de meeste producten, die via Tuttobene onder de mensen komen, is rekening gehouden met de ecologische aspecten van de gebruikte materialen, het aantal onderdelen, het transport, enzovoorts. Een voorbeeld is de schemerlamp die gemaakt is van tuinslang. Er is simpelweg een bouwlamp in gehangen. Wie de lamp beu is, kan de onderdelen uit elkaar halen en weer gebruiken waarvoor ze oorspronkelijk gemaakt zijn.

Profit: Voor de ontwerpers levert het werk van Tuttobene een bijdrage aan het succes van hun ontwerp praktijk. Voor de Nederlandse overheid en het bedrijfsleven zit de bijdrage erin dat het bedrijf laat zien dat Nederland de juiste plek is voor wie op zoek is naar duurzame creatieve ideeën.

Wie: Tuttobene is een designbedrijf. Het team brengt bedrijfsleven, media en de consument in contact met jonge vormgevers die ecologisch of sociaal duurzaam design produceren. Tuttobene doet dit door hun werk te presenteren, te verkopen en toe te passen. Ook internationaal, onder andere in Milaan op de Salone Internazionale del Mobile. Tuttobene kan een bemiddelende rol spelen bij het vinden van een geschikte ontwerper voor bedrijven.

www.tuttobene.nl, www.tuttobenedesignshop.com; info@tuttobene.nl

Mobiliteit

Waarom de KLM windmolens op Bonaire bouwt. Een fietsverhuurder pakketjes wil gaan bezorgen in de historische binnenstad van Amsterdam. En jonge ondernemers bezig zijn om de leasemarkt te veroveren met hun elektrische fietsen, scooters en Segways.

Wie in de binnenstad woont en werkt kan bij Mister Green terecht voor elektrische tweewielers, die op groene stroom lopen.

Passagiers betalen windmolens

Innovatie: De KLM compenseert de uitstoot van CO₂ van vluchten met het programma CO2ZERO. Met een bijdrage van passagiers kunnen op Bonaire windmolens en een biomassacentrale worden gebouwd.

People: Klanten van KLM kunnen bij het op internet boeken van een vlucht heel simpel aanvinken of ze de uitstoot van het broeikasgas CO₂ willen compenseren. Voor de vlucht Amsterdam-New York is dat 6,50 euro.

Deelname is vrijwillig.

Planet: Bonaire krijgt door voorfinanciering van de KLM dertien windturbines en een biomassacentrale die gevoed gaat worden met algen. Daarmee wordt Bonaire in 2012 een van de eerste eilanden ter wereld die al haar energie uit duurzame bronnen haalt.

Profit: Voor de KLM is er geen winst: 100 procent van de ingelegde klantgelden worden aan de projecten doorgegeven. De KLM werkt samen met OneCarbon, een dochtermaatschappij van Econcern in Utrecht, dat de bouw van de duurzame installaties aan Ecopower Bonaire geeft. Econcern is een van de grootste emissiehandelaren ter wereld, met een portfolio van 250 miljoen ton CO₂ in projecten die onder het 'Gold Standard' label vallen. De projecten van OneCarbon richten zich niet alleen op duurzame energiebronnen, maar geven ook een impuls aan economische ontwikkelingen, bij voorkeur in arme landen.

Wie: De KLM Group (opgericht in 1919) telt meer dan dertigduizend werknemers en vervoert met een vloot van 190 vliegtuigen ruim 22 miljoen passagiers per jaar en meer dan 600 duizend ton aan vracht. In samenwerking met Air France telt de KLM meer dan 250 bestemmingen wereldwijd. De KLM heeft zich gecommitteerd aan de doelstellingen van de IATA om in 2050 CO₂-neutraal te vliegen.

www.klm.com; publicrelations@klm.com

Vrachtfietskoerier voor pakketjes

Innovatie: Fietsstad Amsterdam kan in de oude binnenstad vracht per cargo-fiets bezorgen.

People: De vrachtfietskoerier kan een uitstekend alternatief zijn voor het toenemende aantal bestelbusjes. Een pakketdienst per fiets biedt gezonde werkgelegenheid. Een dienst die per dag twaalf uur bezorgt, levert twee diensten van ieder zes uur op, dus werk voor twee mensen per dag.

Planet: Een fiets stoot geen broeikasgassen uit en veroorzaakt ook geen opstoppingen op de grachten, met stationair draaiende motoren. De leefbaarheid, de luchtkwaliteit en de bereikbaarheid in het oude stadshart van Amsterdam kunnen stijgen.

Profit: Een fietskoerier is stukken goedkoper dan een besteldienst met auto. De kosten van personeel zijn vergelijkbaar, maar zelfs de mooist vormgegeven cargo-fiets is voordeliger dan een autobusje, qua prijs, afschrijving, onderhoud en kosten per kilometer.

Wie: MacBike verhuurt in Amsterdam al twintig jaar fietsen, vanuit vier eigen verhuurvestigingen en twee fietsenstallingen op het Centraal Station Amsterdam. In totaal worden er per jaar 250 duizend fietsen verhuurd. MacBike is mede-initiatiefnemer van de imagocampagne 'Amsterdam Cycling to Sustainability', die het beeld van Amsterdam als fiets hoofdstad van Europa wil versterken.

www.macbike.nl; louwman@macbike.nl

Elektrische scooter als leasebak

Innovatie: Mister Green verhuurt aan bedrijven elektrische vervoersmiddelen en oplaadpalen voor schoon vervoer in binnensteden.

People: Mister Green verhuurt innovatieve elektrisch aangedreven scooters, fietsen, motors en stadsauto's. Maar ook de tweewielige Segway is beschikbaar als 'leasebak', in diverse uitvoeringen. Elektrische voertuigen zijn fluiserstil en zorgen dus niet voor geluidsoverlast.

Planet: Deze producten zijn een voordelig en een milieuvriendelijke alternatief. Ze rijden op groene stroom. Milieuvervuiling, gecreëerd door binnenstedelijk vervoer, zorgt voor een bedreiging van de plaatselijke volksgezondheid. Net als andere Europese steden is ook Amsterdam gestart met het uitbannen van de meest vervuilende voertuigen uit de binnenstad.

Profit: Het verdienmodel van Mister Green is gebaseerd op het aanleggen van een landelijk dekkende elektrische infrastructuur. Geld wordt nu verdiend met de verkoop en verhuur van oplaadpalen, elektrische scooters en de elektrische Segway.

Wie: Mister Green is het bedrijf van twee bedrijfskundigen. Beiden zien in elektrische voertuigen een oplossing voor wat ze noemen 'het innerstedelijke vervoer'. MisterGreen ontwikkelt daarom ook een intelligent oplaadsysteem, dat na Amsterdam ook in andere steden in Nederland gebruikt kan worden.

www.mistergreen.nl; info@mistergreen.nl

Afval

Nederland is een innovatief land op het gebied van afvalverwerking en recycling. In Amsterdam haalt een afvalverwerker het vuil van winkeliers uit de binnenstad met de vrachtram op. Restaurants leveren hun oude vetten in om er bio-energie van te laten maken.

Afvalverwerker Van Gansewinkel heeft het scheiden van afval tot in de perfectie doorgevoerd: bijna alles is zo weer als grondstof te gebruiken.

Stroom uit de afvallemmer

Innovatie: Afval Energie Bedrijf (AEB) uit Amsterdam verbrandt afval en weet daar, door herverhitting, in de toekomst tot 30 procent energie uit te halen.

People: Mensen beschouwen afval vaak als probleem; ze willen er zo snel mogelijk van af. AEB hergebruikt het afval graag en haalt er zoveel mogelijk waarde uit. AEB geeft ook iets belangrijks terug aan de bewoners van Amsterdam en negentien omliggende gemeenten: duurzame elektriciteit en stadswarmte.

Planet: Door het verwerken van het afval en dit voor een zo groot mogelijk deel om te zetten in energie weet de Afvalenergiecentrale (omgerekend) voor 161 duizend huishoudens stroom op te wekken: alle trams, metro's en openbare gebouwen van Amsterdam worden zo van duurzame elektriciteit voorzien.

Profit: Vroeger werd afval nog gestort op stortplaatsen. Dit kostte veel ruimte en loste het afvalprobleem niet op. Door in geavanceerde ovens het stadsafval van particulieren en bedrijven te verbranden, is het ruimteprobleem opgelost en wordt er energie opgewekt. Bovendien worden in het proces nieuwe grondstoffen herwonnen, zoals ijzer, gips en stroizout. De nieuwste generatie hoogrendementsoven moet in de toekomst het hoogste rendement ter wereld gaan halen.

Wie: Het Afval Energie Bedrijf (AEB) beheert ook de zes afvalpunten waar Amsterdammers hun gevaarlijk en grof vuil naartoe kunnen brengen.

www.afvalenergiebedrijf.nl; info@afvalenergiebedrijf.nl

Biogas uit restaurantafval

Innovatie: Greenmills: door het inzamelen van al het organische afval van Amsterdamse restaurants, horecagelegenheden, supermarkten en voedingsproducenten, worden vanaf 2009 van deze organische reststromen verschillende biobrandstoffen gemaakt.

People: Het Amsterdamse bedrijfsleven krijgt de kans in duurzaamheidsverslagen aan hun reputatie te werken. Door het leveren van oliën, vetten en kookafval aan Greenmills wordt van het afval biobrandstof gemaakt. Amsterdammers met aangepaste auto's kunnen op het terrein van Greenmills straks biodiesel, bio-ethanol en biogas tanken.

Planet: Groente-, fruit- en tuinafval van het bedrijfsleven is als biomassa onomstreden. Hier is geen sprake van het opwekken van energie uit grondstoffen die als voedsel dienen, zoals soja, maïs of palmolie. Hierdoor vermindert de druk om tropische regenwouden te kappen.

Profit: Met de stijgende olieprijs wordt de kostprijs van biobrandstoffen steeds interessanter, hoewel een subsidie van de Rijksoverheid het verschil nog even moet overbruggen.

Wie: Greenmills in de Hornhaven in Amsterdam is een samenwerking tussen meerdere bedrijven. Noba bouwt tanks voor oliën, vetten en vetzuren met een opslagcapaciteit van 600 duizend ton per jaar. Rotie zamelt de reststoffen in en verwerkt bijvoorbeeld oud patatvet tot biodiesel. Orgaworld vergist organisch afval als oude groenten en vlees tot biogas. Verwacht wordt dat Amsterdam goed is voor een productie van 25 miljoen kubieke meter biogas per jaar. Het restmateriaal compost is een bodemverbeteraar voor tuinders en boeren.

www.greenmills.nl; b.raedts@orgaworld.nl

Afvaltram door de binnenstad

Innovatie: AVR - Van Ganssewinkel: CityCargo maakt gebruik van de aanwezige trambanen in de binnenstad van Amsterdam. Op de heenweg brengt deze vrachttram goederen naar winkeliers, op de terugweg neemt de tram het bij de bron gescheiden afval mee terug.

People: Het vervoer van goederen per vrachttram en daarna fijnmazig met e-cars leidt tot een toename van de leefbaarheid voor bewoners in de binnenstad. Door een betere doorstroming van het verkeer, een toename van de verkeersveiligheid (minder kans op ongelukken met vrachtauto's) en een afname van de geluidsoverlast, ontstaat een betere leefomgeving.

Planet: De komst van de vrachttram zorgt voor een verbetering van de luchtkwaliteit. De binnenstedelijke luchtverontreiniging wordt verminderd (een reductie van de emissie van fijnstof, CO₂ en NO_x tot 16 procent). Bovendien is het project zelf CO₂ neutraal. Bulkafval kan door een innovatieve installatie alsnog gescheiden worden.

Profit: Door de afvalretourvrachten worden alle vervoersmiddelen zo efficiënt mogelijk ingezet. Door de efficiëntere belading van de voertuigen (in een enkele tram past de inhoud van vier vrachtwagens van 7,5 ton) wordt flink bespaard op brandstofverbruik.

Wie: AVR - Van Ganssewinkel is specialist in het inzamelen, overslaan, recyclen en verwerken van alle soorten afval. Het concern telt 6.500 medewerkers in heel Europa, waarvan in de regio Amsterdam bijna 350.

www.vanganssewinkel.com; info_randstadnoord@vanganssewinkel.com

Bouwen

Nog even en dan wekken gebouwen hun eigen energie en warmte op. Deze toekomst bestaat al bijna in de nieuwe Openbare Bibliotheek van Amsterdam. Tegelijkertijd geeft een gloednieuwe woonwijk een voorproefje van de Groene Tuinstad van de 21^e Eeuw.

Het nieuwe stadshart van Almere heeft groene daktuinen, een innovatie die door onderzoeksinstituut IVAM toegepast gaat worden in de nieuwe wijken.

Energiebesparingen tussen de boeken

Innovatie: Bij de nieuwe hoofdvestiging van de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) is een rijk scala aan energiebesparende maatregelen gerealiseerd.

People: In de 28.500 vierkante meter van de OBA wordt gebruik gemaakt van warmte en koude energieopslag. Warmte uit de grond dient in de winter om het gebouw op een aangename temperatuur te houden. 's Zomers wordt de bibliotheek omgekeerd gekoeld door het dan koelere water op grote diepte op te pompen en door het gebouw te leiden. In de gevel en op het dak zijn zonnepanelen aangebracht. Er wordt gebruik gemaakt van LED-verlichting en daglichtafhankelijke verlichting gecombineerd met bewegingsmelders. Ook is er een gebouwbeheersysteem. Met tenminste twee miljoen bezoekers per jaar is de bibliotheek het aangewezen instituut om te communiceren over energie- en CO₂-besparing.

Planet: Alle energiebesparende maatregelen in dit openbare gebouw leveren een vermindering op van de CO₂ en NO_x uitstoot.

Profit: De maatregelen zijn gefinancierd uit EU-subsidie en stichtingskosten. Het gevolg van deze maatregelen is een verlaging van de energierekening.

Wie: Eigenaar is gemeente Amsterdam / Ontwikkelingsbedrijf Amsterdam. Huurder is de Stichting Openbare Bibliotheek Amsterdam

www.cowiprojects.com/ecoculture en www.oga.amsterdam.nl;

e.thelen@oga.amsterdam.nl

Voorbeeldig congresgebouw

Innovatie: Beurs- en congrescentrum Amsterdam RAI bouwt aan een nieuw congresgebouw, het Elicium, dat een duurzame inspiratiebron voor alle bezoekers moet worden.

People: De motivatie van de werknemers wordt vergroot doordat het nieuwe Elicium door de betere isolatie een veel aangenamere werkplek oplevert. Bovendien geeft het een goed gevoel te werken voor een bedrijf dat in haar bedrijfsvoering actief zoekt naar een balans tussen economische, ecologische en sociale waarden. Voor klanten van de RAI is deze locatie buitengewoon geschikt voor omvangrijke (gala)diners, productpresentaties, congressen, mode- en roadshows, recepties. Daarnaast wil RAI inspirator zijn voor de bezoekers. Elk bezoek aan de RAI moet een stimulerende beleving zijn, zo staat in de missie te lezen. Met het nieuwe, duurzame gebouw hoopt het beurs- en congrescentrum ook anderen richting duurzaamheid te inspireren.

Planet: Het Elicium heeft een heel groot aantal duurzame voorzieningen. Zo komt er een warmte en koude bron in de grond voor opslag van koude in de winter en warmte in de zomer om dit er in het volgende seizoen weer uit te halen. Ook wordt er een semi-klimaatgevel gebouwd. Door deze gevel wordt warmte buiten het gebouw gehouden en hoeft er maar weinig airconditioning ingezet te worden. Het hele gebouw krijgt hoog rendementsglas met zeer goede isolerende eigenschappen. Het gehele pand wordt voorzien van natuurstroom.

Profit: De duurzame oplossingen in het gebouw leveren een energiebesparing op. Het rendement van de warmte en koude bron levert 80 procent besparing op gasverbruik.

Wie: Niseth van der Meulen is aangesteld als manager MVO. Zij is verantwoordelijk voor de implementatie van het duurzaamheidsbeleid binnen Amsterdam RAI. Het Elicium moet in 2009 gereed zijn.

www.rai.nl; n.vd.meulen@rai.nl

Stad met groene hoed

Innovatie: Steden bouwen huizen en zakelijke gebouwen dicht op elkaar, maar compenseren de mindere leefruimte door bestaande en nieuwe daken te laten begroeien met groen.

People: In stedelijke vernieuwingsgebieden gaat de verdichting van de stad gepaard met 50 procent verlies aan 'woonomgevingsgroen'. Door daken te laten begroeien komen steden toch tegemoet aan de wens van bewoners (met kinderen) die groen in hun directe omgeving heel belangrijk vinden. Soms zijn de daken als terras of tuin toegankelijk.

Planet: Groene daken bufferen het regenwater. Ze vangen de afvoerpielen van hevige buien op en zorgen ervoor dat het riool niet overbelast raakt. Struiken en bomen op daken trekken vogels aan.

Profit: Een daktuin of uitzicht op een daktuin vermeerderd de waarde van een woning of kantoor. Ook groen op binnenterreinen levert winst op.

Wie: Het onderzoeksinstituut IVAM, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, bracht voor de binnenstad van Amsterdam een handleiding uit waarin staat hoe bewoners zelf daktuinen kunnen aanleggen, zonder dat dit consequenties heeft voor de constructie. Voor Almere gaat IVAM een stap verder, door deze kennis ook mee te nemen in de bouw van zestigduizend nieuwe woningen, die aan 'Cradle to Cradle'-principes moeten voldoen, waardoor alle gebruikte bouwmaterialen uiteindelijk weer 'terug te geven zijn' aan de natuur. In de Citadel in het nieuwe stadscentrum realiseerde Almere al sfeervolle groene daken. Op het dak van het stadhuis broedt zelfs een scholekster.

www.ivam.nl; jkortman@ivam.nl

Onderwijs en onderzoek

Duurzaamheid doet de beste bedrijven en de beste onderwijsinstututen boven drijven. Leren op Summerschools en een duurzaam idee uitbouwen tot een duurzaam bedrijfsplan.

Studenten van het ROC Amsterdam bouwen de Sterlingmotor na, het hart van de HRe-ketel die energie produceert.

Onderzoek naar het leven op aarde

Innovatie: Life Watch meet veranderingen in de diversiteit van onze leefomgeving en legt een gigantische database aan.

People: Ons welzijn is afhankelijk van wat onze leefomgeving ons biedt aan voedsel, ruimte, schone lucht en schoon water. Het is essentieel dat we beter weten hoe menselijke activiteiten onze omgeving beïnvloeden.

Planet: Het innovatieve virtuele laboratorium van Life Watch analyseert de biodiversiteit van onze leefomgeving. Bestaande databestanden en gegevens van nieuwe meetnetwerken worden gekoppeld via een net van krachtige computers, met geavanceerde software voor analyse en modellering. Het gaat onderzoekers, beleidsmakers, ondernemers en wetgevers helpen om toekomstscenario's door te rekenen. Deze grootschalige onderzoeksinfrastructuur werd door de EU-regeringen geselecteerd als een Europese prioriteit. LifeWatch is dus een monitor voor veranderingen in het leven op aarde, op wereldschaal maar ook lokaal. Samen met de Gemeente Amsterdam wordt bijvoorbeeld een Natuurmonitor gemaakt, die de trends in de regio weergeeft en als model kan gaan dienen voor de analyse van stedelijke ontwikkelingen wereldwijd. Een duurzame manier van leven komt hiermee dichterbij.

Profit: Een duurzaam gebruik van de natuurlijke omgeving is de enige manier waarop welzijn en economische bedrijvigheid op langere termijn duurzaam samen gaan. Met Lifewatch heeft Amsterdam het initiatief genomen om de informatie en kennis te bundelen die dit mogelijk moet gaan maken.

Wie: De Universiteit van Amsterdam (Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica) leidt het grote Europese Life Watch consortium.

www.science.uva.nl/ibed; lifewatch@uva.nl

Zomerschool voor duurzaam ondernemen

Innovatie: Center for Entrepreneurship: studenten worden in de Summerschool Ondernemerschap uitgedaagd om hun businessidee uit te werken tot een volwaardig businessplan onder begeleiding van de Vrije Universiteit.

People: Het stimuleren van ondernemend gedrag is heel belangrijk. Studenten worden aangemoedigd om kansen te benutten, risico's te nemen en komen er tijdens de week achter welke ondernemersvaardigheden ze hebben.

Planet: De studenten worden gewezen op het ondernemen met een maatschappelijke paragraaf. Dat wil zeggen dat ze gestimuleerd worden om ook duurzame ambities te formuleren naast winstdoelstellingen.

Profit: Ondernemers vormen de motor van de Nederlandse economie. Innovatie begint vaak bij kleine bedrijven. Het is dus belangrijk dat universitaire studenten worden gewezen op het feit dat zelfstandig ondernemerschap ook een carrièremogelijkheid is.

Wie: Het Center for Entrepreneurship (voorheen CIMO) heeft het programma ontwikkeld en samen met ABN AMRO in 2006 opgezet. Inmiddels doen er in 2008 vijftien kennisinstellingen mee aan de Summerschool Ondernemerschap. Dit gebeurt onder begeleiding van experts van de Vrije Universiteit, ABN AMRO, ondernemers en andere professionals.

www.cimo.vu.nl; summerschool@cimo.vu.nl

Sleutelen aan Sterlingmotor

Innovatie: ROC Amsterdam: Studenten leren nu al de energiezuinige apparaten van de toekomst na te maken, zoals de Sterlingmotor in de allernieuwste HRe-ketel, die zowel warmte als elektriciteit produceert.

People: Het onderwijs kan ontwikkelingen in de maatschappij volgen, maar op het ROC Amsterdam lopen de studenten fijn mechanisch er al op vooruit. Nog voordat de allernieuwste HRe-ketel goed en wel op de markt is verschenen, maken zij de Sterlingmotor die deze hoogrendementsketel aandrijft al na. Ook maakten de ROC-ers een werkend schaalmodel van een helikopter met Sterlingmotor. Vooruit kijken stimuleert jonge mensen ook later in hun loopbaan hun vakkennis tijdig te vernieuwen.

Planet: Zonnepanelen, windmolens, motoren voor biobrandstoffen, installaties in energieneutrale huizen: de toekomst schreeuwt om bekwame technici die de apparaten kunnen bouwen, installeren en onderhouden.

Profit: Een opleiding die anticipeert op toekomstige milieudoelstellingen levert studenten af die geleerd hebben ver vooruit te kijken. Mbo-studenten die met kennis van de allernieuwste energiezuinige technieken afstuderen, zijn min of meer gegarandeerd van een toekomstige baan.

Wie: Het Regionaal Opleidingencentrum van Amsterdam (ROCvA) telt 36 duizend deelnemers. Het is daarmee een van de grootste ROC's van het land en een van de grootste leveranciers van arbeidskrachten in de regio. In Amsterdam is dit de grootste opleiding op mbo-niveau. De technische afdeling telt 3.500 studenten. Vanuit zo'n zestig schoolgebouwen in Amsterdam, Amstelveen, Hoofddorp en Hiversum verzorgt het ROCvA 450 verschillende (beroeps) opleidingen. De fijntechnische afdeling is in het stadsdeel Sloterdijk in Amsterdam gevestigd.

www.rocva.nl; jp.kaspersen@rocva.nl

Internationale instituten

Amsterdam herbergt internationaal vermaarde instituten, die met hun innovaties het denken op deze wereld transformeren. Hoe maken wij duurzaamheidsverslagen? Hoe beleggen wij verantwoord in groene ontwikkelingen? Hoe maken wij een wenselijke duurzame toekomst?

Al Gore was er te gast en koningin Rania van Jordanië: het Global Reporting Initiative (GRI).

Wereldbijeenkomsten over investeren

Innovatie: TBLI Conference is wereldwijd het belangrijkste evenement voor duurzame investeerders, waar ruim vijfhonderd deelnemers op topniveau de laatste ontwikkelingen presenteren.

TBLI Conference werd in 1998 opgericht door de Amerikaanse Amsterdammer Robert Rubinstein. TBLI staat voor Triple Bottom Line Investing, oftewel: echte goede investeringen leveren zowel financiële voordelen op, als sociale winst en milieuwinst.

Na conferenties in Europese steden volgde in 2005 een identieke pan-Aziatische conferentie in Bangkok. Het zijn tweedaagse netwerkconferenties. TBLI Group levert ook advies op het gebied van duurzaam advies via TBLI Consulting. TBLI Investor Salon biedt op maat gesneden kleinschalige bijeenkomsten voor investeerders en ondernemers. TBLI Academy ten slotte organiseert bedrijfstrainingen voor de financiële sector. TBLI Conference is in tien jaar uitgegroeid tot een internationaal netwerk, met participanten uit de hele wereld. Voor de Europese conferentie ligt het zwaartepunt op steden in West- en Oost-Europa, met als centrale basis Amsterdam.

TBLI toont investeerders hoe zij duurzaam kunnen beleggen in bijvoorbeeld Green Real Estate (groen bouwen), in Carbon Markets (CO₂-financieringen), in microkredieten (Microfinance), in schone energie (Cleantech) en in een snel groeiend aantal nieuwe vormen van investering.

www.tbli.org; info@tbli.org

Strategie voor een wenselijke toekomst

Innovatie: De bijeenkomsten van The Club of Amsterdam zijn etalages voor een gewenste duurzame toekomst.

The Club of Amsterdam startte in 2002 op initiatief van de Zwitser Felix Bopp en behandelde daarna een keur aan onderwerpen: van nanotechnologie tot gezondheidszorg, filosofie, de wereldeconomie, robotics en reputatiemanagement. Inmiddels telt The Club of Amsterdam vierduizend leden en een online community met duizenden contacten. The Club of Amsterdam beschrijft zichzelf als een 'open source think tank'.

Het netwerk van The Club of Amsterdam ontwikkelt innovatieve ideeën over de vraag hoe wij willen dat de toekomst er uit zal zien. Wat is de toekomst van biotechnologie, van medicijnen, van voedsel, van architectuur? Het zijn enkele voorbeelden van de thema's van de maandelijkse bijeenkomsten. Ook duurzaamheid is een thema. Niet alleen op een individueel niveau, maar ook als gemeenschap, op landelijk en op wereldschaal. Hoe kunnen wij onze welvaart op een duurzame wijze behouden? Uit het bestand van duizenden participanten uit de hele wereld worden steeds denkers gevraagd om een innovatieve strategie te presenteren, elke maand van het jaar een.

The Club of Amsterdam is een non-profit organisatie. Amsterdam is als vestigingsplaats gekozen vanwege de 'sfeer van vrijheid van denken, die Nederland al typeert vanaf Spinoza. Die mentaliteit is nu hard nodig om de wereld anders te laten kijken'.

www.clubofamsterdam.com; felix@clubofamsterdam.com

Vergelijkbare verslagen

Innovatie: De richtlijnen voor duurzaamheidsrapportage van het Global Reporting Initiative (GRI) helpen bedrijven om hun economische, sociale en milieu-impact te verbeteren.

Het GRI is sinds 2002 gevestigd in Amsterdam. GRI is een 'collaborating centre' van het VN Milieuprogramma (UNEP). De visie van het GRI is dat rapporteren op economische, milieu en sociale prestaties door alle organisaties net zo normaal zou moeten worden als financiële rapportage. Het GRI probeert haar doel te bereiken door het continu ontwikkelen, verbeteren en versterken van het gebruik van haar Sustainability Reporting Framework. Meer dan tweeduizend bedrijven wereldwijd publiceren op dit moment duurzaamheidsverslagen gebaseerd op de GRI-richtlijnen. Ook bieden de GRI-richtlijnen aan consumenten en beleidsmakers de mogelijkheid om bedrijven onderling te vergelijken.

Het GRI zet Amsterdam wereldwijd op de kaart als de duurzaamheidshoofdstad. Het GRI draagt dit onder andere uit door tweejaarlijks in Amsterdam een conferentie over duurzaamheidsrapportage te organiseren met gasten als Al Gore en koningin Rania van Jordanië. De GRI laat de sprekers en de duizenden congresbezoekers ook graag de historische binnenstad van Amsterdam zien.

www.globalreporting.org; goedicke@globalreporting.org

Een totaal...

...beeld is deze Good Practice Guide niet.

Gelukkig zijn er talloze andere initiatieven die (nog) verder gaan met innovatie, kennis en duurzaamheid, zoals licht staal voor auto's en de toepassing van cradle to cradle in de voedselindustrie.

Ook van uw initiatief blijven we graag op de hoogte! Zie www.aimsterdam.nl of mail naar ilse@aimsterdam.nl.

Lichter staal voor zuinigere auto's

Innovatie: Corus: door het staal voor auto's steeds dunner te maken, gebruiken lichtere wagens minder brandstof.

People: Corus produceert niet alleen staal voor auto's, maar ook staal voor blikjes. Het bedrijf voelt zich daardoor verbonden met het probleem van zwerfafval, dat voor 5 procent uit blikjes bestaat. In een afspraak met de overheid, hebben de georganiseerde producenten afgesproken de hoeveelheid blikjes in het zwerfafval met 80 procent te verminderen en het overige afval met 45 procent. De stichting Nederland Schoon is opgericht om deze doelstelling te bereiken. Corus neemt actief deel aan campagnes zoals lespakketten voor scholen en posters op vrachtwagens.

Planet: De gebundelde expertise van de automobielenindustrie en Corus zorgt ervoor dat auto's in veel opzichten beter worden. Een innovatie is het Ultra Light Steel Auto Body - Advanced Vehicle Concept (ULSAB - AVC) project. Een internationaal consortium van staalproducenten waaronder Corus, ontwikkelde een ultralichte carrosserie. Dit initiatief leidde uiteindelijk tot een slagvaardige combinatie van staal- en autoproducenten.

Profit: Dankzij nieuwe, uiterst lichte staalsoorten is het mogelijk auto's niet alleen veiliger, zuiniger en milieuvriendelijker te maken (minder CO₂ - uitstoot), maar ook goedkoper. En dat alles zonder in te leveren op de prestaties van de wagen. Niet alleen de autobezitter profiteert hiervan, maar ook het milieu.

Wie: Corus hoort bij de top 10 in de wereld die staal produceren met het laagste energieverbruik. Corus Group is een internationaal concern dat oplossingen levert in staal en aluminium. Corus heeft belangrijke productie-locaties in Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, België, Frankrijk en Noorwegen. Het hoofdkantoor staat in Londen. Bij Corus werken 41.200 mensen in meer dan veertig landen, waarvan 11.300 in Nederland. Corus is onderdeel van Tata Steel.

www.corus.nl; dick.schiethart@corusgroup.nl

Een gratis jaarrekening

Innovatie: Accountantskantoor Ernst & Young verleent gratis diensten aan kleine stichtingen en instellingen met ideële doelen.

People: Voor een kleine, ideële stichting kan de boekhouding of het jaarverslag een grote kostenpost opleveren. Het gebeurt met enige regelmaat dat door lokale vestigingen van Ernst & Young de financiële dienstverlening zoals de administratie en/of de jaarrekening gratis wordt gedaan. Deze keuzes worden lokaal per kantoor gemaakt. Deze maatschappelijke hulp kan oplopen tot enkele tientallen gratis diensten per jaar. Daarmee helpt het accountantskantoor soms een stichting uit de brand, zodat het bestuur het geld aan het gestelde doel kan besteden.

Planet: Mondiale aspecten aan deze innovatie zijn er niet, wel lokale. Ernst & Young verbetert niet de wereld, maar veraangenaamt wel de organisatie van ideële stichtingen.

Profit: Het scheelt de ideële stichtingen een hoop geld en het zijn voor Ernst & Young marginale kosten. Het is uiteraard niet zo dat deze maatschappelijke dienst ongelimiteerd plaatsvindt. Dit wordt per keer beoordeeld. Het accountantskantoor maakt er ook nooit reclame voor. Ernst & Young is een grote organisatie met een belangrijke maatschappelijke positie en dan is het logisch, vindt het kantoor, om ook iets voor anderen te doen. Het creëert op deze manier maatschappelijk betrokken medewerkers.

Wie: Ernst & Young telt 23 vestigingen, verspreid over heel Nederland. In totaal telt Ernst & Young (inclusief partners) ruim 4.500 medewerkers.

www.ey.nl; dick.de.waard@nl.ey.com

Afgekeurd voedsel voor sterrenrestaurant

Innovatie: Voedselontwerpster Katja Gruijters ontwikkelt eten en drinken van voedingswaren die niet geschikt worden geacht voor de verkoop.

People: Katja Gruijters vindt: eten is een sociaal bindmiddel om verschillende culturen bijeen te brengen en samen van te genieten. Eten is ook een reflectie van onze identiteit. Waarom vinden wij het goed dat er zoveel goed eten niet eens in de winkel komt? Waarom gooien wij zo snel alles weg? Een leeg eierdopje kan heel goed dienen als bakje om een hammousse in op te dienen. Van niet verkochte Paaseitjes maakt de designer prachtige chocoladetegels die zelfs in het museum terecht kwamen.

Planet: Hoe gaan we de wereld voeden in de toekomst, vraagt Katja Gruijters zich af. We zijn zo ver van ons eten af komen te staan dat het eten en drinken niet meer duurzaam is. Van oorsprong is voedsel dat wel, want alles werd gebruikt, dus was er geen afval.

Profit: Het ontwikkelen van nieuwe kwalitatieve grondstoffen of producten die op industriële schaal duurzaam worden geproduceerd. Inclusief het gebruik van voeding die is afgekeurd, zoals te kleine of te grote appels, waar nog prachtige gerechten van te maken zijn, die zo in toprestaurants op het menu kunnen.

Wie: Katja Gruijters specialiseerde zich na een studie aan de Design Academy Eindhoven als ontwerper in eten, drinken en design. Sinds 2001 ontwikkelt zij vanuit haar studio in Amsterdam experimenten, concepten en producten met voedsel. Daarbij zet zij lange termijn trends uit rondom de verlangens van de mens. Zij werkte voor bedrijven als Iglo Mora, Albron PP, RBV Leaf, Heinz, Seafood Partners, Sara Lee DE, Riedel Drinks, De Bijenkorf, Sorbo, Unipro (BE) en Servex.

www.katjagruijters.nl; mail@katjagruijters.nl

Over de Amsterdamse Innovatie Motor

De Amsterdamse Innovatie Motor (AIM) is opgericht om de toonaangevende positie van de regio Amsterdam in de kenniseconomie te helpen behouden en te versterken.

AIM wil innovatie, samenwerking en nieuwe bedrijvigheid in de regio Amsterdam bevorderen en richt zich hierbij op vijf sectoren. Het gaat om sectoren die veelbelovend zijn en die de positie van de regio versterken:

- creatieve industrie
- ICT
- life sciences
- duurzaamheid
- handel en logistiek

AIM functioneert als aanjager, die in bepaalde sectoren in de Amsterdamse kenniseconomie initiatieven in gang zet, samen met partners uit die sectoren.

Het gaat om initiatieven, waarbij kennisinstellingen, bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke organisaties samenwerken.

Concreet betekent dit:

- het vestigingsklimaat verbeteren voor kennisintensieve bedrijven met extra aandacht voor starters en doorstarters;
- de samenwerking bevorderen tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheid;
- de Amsterdamse regio nationaal en internationaal profileren als kennisintensieve regio;
- de ontwikkelingen per sector monitoren;
- de beschikbaarheid van voldoende arbeidspotentieel bevorderen.

Initiatiefnemers van AIM:

- Gemeente Amsterdam
- Provincie Noord-Holland
- Stadsregio
- Gemeente Almere
- Universiteit van Amsterdam
- Vrije Universiteit
- Kamer van Koophandel Amsterdam
- ABN-AMRO
- Fortis
- ING-Bank
- Rabobank

Webtips Duurzame Innovaties

www.mvonderland.nl (mvo-netwerkorganisatie)

www.mvotest.nl (mvo-scans)

www.p-plus.nl (mediaplatform mvo)

www.duurzaam-ondernemen.nl (knipselservice mvo)

www.oneworld.nl (internationale samenwerking)

www.allesduurzaam.nl (duurzame producten)

www.klimaatcompensatie.nl (compenseren CO₂)

www.internationaalondernemen.nl/dossiers/mvo.asp (ministerie EZ)

www.dothegreenthing.com (online community)

www.innovatienet.nl (van Syntens, innovatieadviseurs)

www.iqs.nl (Syntens Innovatie Quick Scan)

www.innovatieplatform.nl (nationaal platform)

www.innovatie-alliantie.nl (regionale uitwisseling)

www.senternovem.nl (agentschap ministerie EZ)

www.novu.nl (organisatie van uitvinders)

www.nieuwe-bedrijvigheid.nl (startende ondernemers)

www.novuster.nl (toetsing van ideeën)

www.innovatiewijzer.nl (eigendomsrechten)

www.innovatie.ez.nl (inzet ministerie EZ)

www.nieuweproductenbedenken.nl (inspirerende tips)

www.denationaleideeenbus.nl (mobilisatie ideeën)

www.nvas.nl/home (subsidieadviseurs)

www.subsidieshop.nl (database subsidies)

Met dank aan MVO Nederland.